

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА ТА СОЦІАЛЬНА ІНКЛЮЗІЯ

спеціальність	054 Соціологія	обов'язковість дисципліни	вибіркова
освітня програма	Соціологія	факультет	Факультет менеджменту, адміністрування та права
освітній рівень	перший (бакалаврський)	кафедра	ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін

ВИКЛАДАЧ

Нечітайло Ірина Сергіївна

Вища освіта: спеціальність - соціологія; кваліфікація – соціолог, викладач соціологічних дисциплін

Науковий ступень: доктор соціологічних наук (спеціальність 22.00.04 – Спеціальні та галузеві соціології)

Вчене звання: професор

Досвід роботи: 20 повних років

Показники професійної активності з тематики курсу:

- Нечітайло І. С. Гендерна нерівність та дискримінація. Гендерна психологія / Ю. Алексанлров, Л. Шевченко, О. Шахова, К. Маннапова, Ю. Твердохвалова, А. Шиліна; заг. ред. О. Євдакмова, І. Клименко. ХНУВС; ФОП Бровін. 2021. С. 183-203.
- visitor researcher Program, Люксембург, Люксембурзький інститут соціально-економічних досліджень (листопад 2022-березень 2023); дослідження на тему «Резильєнтність освітньої системи: чого Європа може навчитися в Україні».
- наукове стажування від Школи Соціальних та поведінкових наук, за сприянням World Association for the Support of the Scientists (м. Відень, Австрія). *Сертифікат №SBS/21/47UA* Загальна кількість годин – 180 (6 кредитів ЄКТС).
- стажування у Сковородинівській академії молодих учених (Харківський національний педагогічний університет ім. Г.Г. Сковороди, жовтень-листопад 2021 р., м. Харків) (180 годин).
- учасниця міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференцій.

Телефон(и):

+380962919923

+380635970114

Електронна пошта:

nechit@ukr.net

дистанційна

підтримка:

Moodle

Google Classroom

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	Сформувати в здобувачів вищої освіти стійку систему знань про сутність, завдання, механізм та функціонування соціально-гуманітарної політики (СК02), сприяти формуванню кваліфікованих фахівців, здатних готувати ефективні рішення в соціальному і інклюзивному просторі діяльності держави та суспільства (ЗК01, ЗК06, СК03, СК06).
Формат	лекції, семінарські заняття, самостійна робота
Специфічні результати навчання і форми їх контролю	- сутність та основні напрями соціально-гуманітарної політики (СК02); - особливості здійснення державної політики в соціально-інклюзивній сфері (СК10, СК12) - аналізувати соціальні процеси, сучасні тенденції розвитку соціальної політики демократичних держав і оцінювати можливості використання іноземного досвіду в Україні (РН03, РН08); - визначати пріоритетні напрями соціальної і гуманітарної політики в Україні з метою дотримання прав і законних інтересів громадян (РН04, РН13); - використовувати в практичній діяльності соціолога основні методи реалізації соціальної і гуманітарної політики держави
Обсяг і форми контролю	3 кредити ECTS (90 годин): 12 годин лекції, 18 годин семінарські заняття, 60 годин самостійні заняття; підсумковий контроль – залік.
Вимоги викладача	вчасне та якісне виконання завдань, активність, командна робота
Умови зарахування	згідно з навчальним планом

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ОСВІТИ І ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Компетенції	ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. ЗК06. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. СК02. Здатність до опанування та використання основних класичних та сучасних соціологічних теорій. СК03. Здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому. СК06. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації. СК10. Здатність здійснювати соціологічний супровід управління соціально-економічними процесами, в тому числі в сфері соціального захисту. СК12. Здатність здійснювати комплекс заходів щодо вирішення соціальних (соціально-економічних, соціально-політичних, освітніх, культурних та ін.) проблем, які безпосередньо чи опосередковано впливають на творення соціальних цінностей, формування соціальної безпеки індивідів і груп, задоволення їх соціальних потреб та	Результати навчання	РН03. Застосовувати положення соціологічних теорій та концепцій до дослідження соціальних змін в Україні та світі. РН04. Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач. РН08. Обґрунтовувати власну позицію, робити та аргументувати самостійні висновки за результатами досліджень і аналізу професійної літератури. РН13. Вміти використовувати соціологічні знання, навички проведення соціологічного дослідження тощо для здійснення супроводу управління соціально-економічними процесами, в тому числі у сфері соціального захисту. РН14. Вміти використовувати соціологічні знання, навички проведення соціологічного дослідження тощо для забезпечення управлінських рішень в організаціях, в тому числі в тому числі урядових, інституційних та
--------------------	--	----------------------------	---

інтересів.

інших установах, які займаються питаннями соціальної політики.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)**Загальні аспекти соціально-гуманітарної політики**

Лекція 1.	Концептуальні основи державної соціально-гуманітарної політики	Семінарське заняття 1 (СЗ 1)	Концептуальні основи державної соціально-гуманітарної політики	Самостійна робота	Теоретико-методологічні підходи до вивчення проблематики соціальної і гуманітарної політики держави. Поняття та системні функції соціально-гуманітарної політики. Соціальна і гуманітарна політика як важлива складова внутрішньої політики держави, її зв'язок з економічною політикою.. Умови реалізації соціальної політики. Основні напрями та пріоритети соціальної політики. Засади соціальної політики
Лекція 2.	Соціальна політика як умова функціонування соціально орієнтованої держави	СЗ 2	Соціальна політика як умова функціонування соціально орієнтованої держави		Владний розподіл і забезпечення соціальної справедливості та стабільності сталого розвитку соціуму. Історичні аспекти розвитку та сучасний стан світової соціально-гуманітарної політики Роль та функції держави в реалізації соціальної політики в розвинених країнах. Сутність та основні ознаки соціальної держави. Роль соціальної політики у становленні соціальної держави. Соціальне партнерство та його роль у вирішенні соціальних проблем
Лекція 3.	Гуманітарна політика: соціологічний контекст	СЗ 3	Гуманітарна політика: соціологічний контекст		Стратегія гуманітарної політики: мета та завдання Особливості державної політики щодо формування та розвитку духовних цінностей суспільства. Гуманізація суспільного життя. Проблеми соціалізації суспільних відноси. Взаємозв'язок гуманітарної та соціальної політики і державного управління. Вплив громадських організацій на гуманітарну політику. Особливості і основні напрями гуманітарної політики в різних галузях на сучасному етапі розвитку.
Лекція 4-	Інституційна структура соціально-гуманітарної політики	СЗ 4	Інституційна структура соціально-гуманітарної політики		Нормативно-правові та організаційні засади здійснення державної соціально-гуманітарної політики Держава та органи місцевого самоврядування як суб'єкти соціальної політики. Громадські організації як суб'єкти соціально-гуманітарної політики. Механізми та інструменти соціально-гуманітарної політики. Моделі соціально-гуманітарної політики. Особливості державної соціально-гуманітарної політики в умовах війни та воєнного стану
Лекція 5.	Моделі соціально-гуманітарної політики (компаративний аналіз)	СЗ 5	Моделі соціально-гуманітарної політики (компаративний аналіз)		Типи соціальних держав. Глобалізм сучасної соціально-гуманітарної політики. Особливості соціальної моделі та соціальної політики країн центральної та східної Європи. Англосаксонська модель соціальної політики. Моделі соціальної політики країн Західної Європи. Модель соціальної політики

					Нової Зеландії. Модель соціальної політики Бразилії. Американська соціальна модель.
Лекція 6.	Україна-соціальна держава	СЗ 6	Україна-соціальна держава		Нормативно-правовий фундамент соціальної орієнтованості держави в Україні. Концепція соціальної політики та її здійснення в Україні. Розвиток громадських організацій та їх вплив на соціально-гуманітарну політику в Україні. Сучасний стан і проблеми фінансування соціальної сфери в Україні. Завдання післявоєнного відновлення добробуту українського соціуму.
Соціальна інклюзія в суспільстві					
Лекція 7.	Інклюзивна освіта: сутність, принципи, бар'єри	СЗ 7	Інклюзивна освіта: сутність, принципи, бар'єри		Вступ до навчального курсу: програма, структура та очікування. Визначення понять «інклюзія», «інтеграція», «порушення психофізичного розвитку» та ін. Історичне підґрунтя інклюзивної освіти. Ключові принципи інклюзивної освіти. Основні бар'єри інклюзивної освіти та деякі шляхи їх усунення.
Лекція 8.	Державна політика в галузі соціального захисту	СЗ 8	Державна політика в галузі соціального захисту		Сутність категорій «соціальний захист», «соціальне забезпечення», «соціальна допомога» і «соціальна підтримка» та взаємозв'язок між ними. Співвідношення соціального захисту та його складових. Історичні аспекти розвитку соціального захисту. Принципи, функції на яких будується система соціального захисту в соціально орієнтованій ринковій економіці. Соціальний захист як система.
Лекція 9.	Спеціальна освіта в Україні та модернізація освітньої галузі.	СЗ 9	Спеціальна освіта в Україні та модернізація освітньої галузі.		Характеристика спеціальної освіти в Україні (вертикальна та горизонтальна структура; спеціальні дошкільні та загальноосвітні шкільні заклади, навчально-реабілітаційні та оздоровчі багатопрофільні центри тощо). Класифікація порушень психофізичного розвитку у дітей. Особливості впровадження інклюзивного навчання в Україні, ресурсні можливості спеціальної освіти. Поняття про навчання. Навчання у «звичайній» та «інклюзивній» школі. Розгляд і обговорення окремих найпоширеніших контроверсійних питань у навчанні дітей з особливими потребами.
Лекція 10	Інклюзивна школа як приклад успішної реалізації практик інклюзивного навчання	СЗ 10	Інклюзивна школа як приклад успішної реалізації практик інклюзивного навчання	Самостійна робота	Складові інклюзії. Чому впровадження інклюзії у школі може бути неефективним? Передумови успішної розбудови інклюзивного середовища. Інклюзивні школи-ефективні школи. Роль психолога у впровадженні інклюзивної освіти.

ПЕРЕЛІК ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна

1. Трощинський. В. П., Скуратівський В. А.. Передумови і напрями модернізації управлінських підходів до розвитку соціогуманітарної сфери // Реформа системи державного управління та місцевого самоврядування в Україні: стан, виклики, перспективи здійснення : наук. доп. / авт. кол. ; за заг. ред. В. С. Куйбіди. Київ : НАДУ, 2018. 180 с.
2. Стан та перспективи впровадження реформ у соціогуманітарній сфері; за заг. ред. М.М.Білінської, О.М.Петрос. Київ: НАДУ, 2019. С. 129-133.
3. Соціальна і гуманітарна політика: підручник; за заг. ред. Ю.В.Ковбасюка, В.П.Трощинського. К.: Вид-во НАДУ, 2016. 792 с.
4. Штиршов О.М., Деріга В.В Соціальна та гуманітарна політика: Навчальний посібник. Миколаїв: Вид-во: Ємельянова Т.В., 2020. 204 с
5. Соціально-гуманітарна сфера України в сучасних дискурсах: монографія; за заг. ред. проф. О. Ю. Панфілова. Харків: ХІФ КНТЕУ, Видавець О. А. Мирошніченко, 2019. 284 с.
6. Стан та перспективи впровадження реформ у соціогуманітарній сфері. Інституціоналізація публічного управління в Україні: наук.-анал. доп. за заг. ред. М.М.Білінської, О.М.Петрос. Київ: НАДУ, 2019. С. 129-133.
7. Засенко В.В. Інтеграція осіб з порушеннями слуху: проблеми, пошуки, перспективи/Крок до компетентності та інтеграції в суспільство: Науково- методичний збірник. К. : Контекст, 2000. 286 с.

Доповіжна

1. Меляков А., Машкіна О. Інститут омбудсмана в системі державного управління соціальним і гуманітарним розвитком. Вісник Національного університету цивільного захисту України : зб. наук. пр. (Серія «Державне управління»). X. : Вид-во НУЦЗУ, 2018. № 2(9). С. 214-223. http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/7768/1/iloverdf_com-214-223.pdf
2. Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 р. № 2671-19. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19> .
3. Білецька Л. Інклюзивне навчання : перші кроки в Україні / Л. Білецька // Дошкільне виховання. 2007. № 4. С. 12–15.

Інформаційні ресурси:

1. Інститут соціології НАН України - <https://i-soc.com.ua/>
2. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України - <http://ipiend.gov.ua/>
3. Київський міжнародний інститут соціології. – www.kiis.com.ua
4. Національний інститут стратегічних досліджень - <http://www.niss.gov.ua/>
5. Рахункова палата України – <http://www.ac-rada.gov.ua>
6. Соціологічна група «Рейтинг» – <http://ratinggroup.ua>
7. Статистична служба Європейського Союзу - <https://ec.europa.eu/eurostat>
8. Український культурний фонд - <https://ucf.in.ua/en>.
9. Фонд «Демократичні ініціативи» ім. Ілька Кучеріва. – <http://dif.org.ua>
10. Центр Разумкова. – <http://razumkov.org.ua>
14. Законодавство України – <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
11. Громадський простір – <http://www.civicua.org/library/index.html>

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

	СИСТЕМА	БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумковий контроль	100-бальна, національна ECTS	до 50	50% від підсумкової оцінки за навчальний курс (екзаменаційне випробування в усній формі або тестування)
Поточний контроль	100-бальна накопичувальна	до 50	якість та активність роботи на лекційному занятті (участь у дискусії тощо)
			якість та активність роботи на практичному або семінарському занятті (виконання завдань, участь у дискусії)
			якість виконання завдань у межах самостійної роботи
			якість виконання індивідуального завдання

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.